

Maankäyttöpeliä mediatilassa

Seija Ridell

Tällaisen uutisotsikon saivat tamperelaisen Aamulehden lukijat eteensä keskiviikkona 5. toukokuuta 1999 – päivänä, jonka illansuussa Tampereen kaupunginvaltuusto kokoontui käsittelemään kansanäänestysaloitetta Tammerkosken yläjuoksulle suunnitellusta Koskenniskan moottoriajoneuvosillasta.

Lehden seitsenpalstainen uutinen huipensi journalistisen narratiivin kamppailusta, jota Tampereella oli tuohon mennessä käyty enemmän ja vähemmän näkyvästi runsaan vuoden ajan¹. Vuoden 1999 ensimmäisten kuukausien aikana autosiltaa vastustava kansalaisliike keräsi lähes 10 000 nimeä tueksi kuntalaisaloitteelle, jolla vaadittiin kansanäänestyksen järjestämistä sillan tarpeellisuudesta. Juuri tämän aloitteen torjumiseen Aamulehden otsikko viittaa.

Aamulehti 6. toukokuuta 1999 teki tietäväksi, että edellisen päivän uutinen ei ollut arvailua. Valtuuston kokouksesta kertovan jutun otsikointi oli lähes toisinto ennak-

kojutusta. Etusivun vinkkiotsikko raportoi, että *Kansanäänestystä ei tule*, ja sisäsivun pääotsikko täsmensi, että *Tampereen valtuusto torjui selkeästi siltäänestyksen*.

Mutta kuinka Aamulehti tiesi kansanäänestysaloitteen kohtalon jo ennen kuin valtuusto oli käsitellyt asian? Mistä kertoo se, että kaupungin valtalehti saattoi julistaa ratkaistuksi kysymyksen, josta paikallisdemokratian tärkeimmän päättävän elimen oli määrä vasta muodostaa kantansa? Miten tällaista selvännäkijä uutisointia pitäisi ylimalkaan tulkita?

Yhden tulkintamahdollisuuden tarjoaa havainto ajankohtaisjournalismin ajallisen orientaation muuttumisesta viime vuosikymmeninä. Vaikka sanomalehti uutisoinnille ominainen aikamuoto on jo välineen luonteesta johtuen ollut imperfekti, uutisten on nähty kehittyneen suuntaan, jossa ei niinkään raportoida tapahtuneesta kuin kerrotaan parhaillaan tapahtuvasta tai ounastellaan jo tulevaa². Siirtymisen menneestä muodosta futuuriin on katsottu pätevän erityisesti ympäristön tilaa koskevaan kirjoitteluun. (Valteron 1996, 39–47; ks. myös Ekecrantz & Olsson 1994.)

Ongelmallista on, että ”tulevaisuuden historiankirjoitukseksi” esittäytyvä uutisointi lyö tapahtumat etukäteen lukkoon eikä jätä sijaa muutospyrkimyksille tai vaihtoehtoisille kehityssuunnille. Yhdistyneenä uutisjournalismin elitistisyyteen – sehän etäännyttää yhteiskunnalliset kysymykset arjesta ja esittää ne ensisijaisesti talouden, politiikan ja hallinnon vallakkaille sekä asiantuntijoille kuuluviksi – kehityssuuntien vaihtoehtojen kuvaaminen syventää ihmisten kokemusta omasta ulkopuolisuudestaan ja voimattomuudestaan (Ridell 1998, 293–295; ks. myös esim. Lewis et al. 2004).

Toinen näkökulma journalistiseen tulevaisuuden ennakointiin on ymmärtää se yhdeksi niistä tavoista, joilla media osallistuu ja vaikuttaa paikallisiin – maankäytönkin – kysymyksiin omien esitystensä kautta. Tällöin sitä, miten Aamulehti kirjoittelussaan esitti Koskenniskan siltakysymyksen, voidaan tarkastella omanlaisenaan vallankäytön ja politiikan tekemisen muotona, journalistisena välittämisen politiikkana (*politics of mediation*). Sen lähempään erittelyyn sovellan tässä artikkelissa ajatusta maankäytöstä pelinä ja paikallisesta valtalehdestä tuon pelin osapuolena ja areenana. Huomion kohdistaminen journalistiseen välittämisen politiikkaan on tärkeää siksi, että sillä voi pitkällä aikavälillä olla syvällisiä sosiaalisia seurauksia. Ne liittyvät ennen muuta siihen, millaisiksi julkisiksi toimijoiksi ihmiset voivat itsensä journalistisessä esityksissä tunnistaa. Laajemmin puhuen kyse on yhteiskunnallisten mahdollisuusrakenteiden tai toimintatilojen tuottamisesta (vrt. Ilmonen 1998, 17–21; Laine & Peltonen 2003, 38–41).

Toivon, että tarkasteluni tuo lisävaloa tutkimukseen, jota eri oppialoilla on viime vuosina tehty kaupunkipolitiikasta, kuntalaisaktiivisuudesta ja asukkaiden osallistumismahdollisuuksista. Tämän tutkimuksen piirissä on pantu merkille mediajulkisuuden lisääntynyt merkitys, ja tutkijat saattavat hyödyntää laajojakin media-aineistoja (esim. Laine & Peltonen 2003; Nevalainen 2004; Staffans 2004; ks. myös Ilmonen 1998 ja Siisiäinen 1998). Toisaalta valtamedian monopoli julkisuuden tuottajana otetaan näissä tutkimuksissa usein annettuna

¹ Alkuvuodesta 1998 kuusitoista yhdistystä ja kansalaisjärjestöä oli aktivoitunut asiassa ja esittänyt että Tampereen kaupungin tulisi arvioida niin sanottu Koskenniskan siltahanke uudelleen osana Mäntinrannan ja koko Finlaysonin alueen kehittämistä. Kesäkuussa 1998 paikallinen kaupunkifoorumi järjesti aiotulla siltapaikalla avoimen keskustelutilaisuuden, johon kutsuttiin hankkeen eri osapuolet. Syksyllä 1998 valtuustolle jätettiin noin 1500 kaupunkilaisen allekirjoittama vetoomus autosiltaa vastaan. Loppusyksyllä 1998 virinnyt Mäntinrannan puolesta –kansalaisliike alkoi kerätä nimiä siltaa koskevaan kansanäänestysaloitteeseen. Marraskuusta 1998 alkaen siltakysymys oli näkyvästi esillä internetissä, yliopiston tutkimusprojektin perustamalla kansalaissivustolla, Mansefoorumilla (ks. Ridell 2000a).

² Joskin sopii panna merkille, että saksalainen sanomalehtihistorioitsija Otto Groth katsoi jo lähes viisi vuosikymmentä sitten, että ajantasaisuuden tavoittelussaan sanomalehdet ”ylittävät tämän päivän ja ennakoivat tulevaa” (sit. Pietilä 1997, 11).

KUVAKOOSTE: ESA KÄMÄRÄINEN.

samalla kun sivuutetaan tavat, joilla se välittämisen politiikkaansa toteuttaa. Eritoten uutisjournalismi näyttäytyy tutkijoille pikemminkin ikkunana yhteiskuntaan kuin julkisen elämän viestinnällisiä prosesseja aktiivisesti järjestävänä ja esittävänä käytäntönä.

Median harjoittaman politiikan erityisyys on sen hallussa olevan vallan diskurssiivisuudessa; mediavalta aktualisoituu niissä esityksissä, joita eri viestimet päivittäin tuottavat (vrt. Couldry & Curran 2003, 4). Otteen saaminen journalismin vallankäytöstä edellyttääkin katseen tarkentamista sille käytäntönä ominaiseen esitykselliseen dynamiikkaan. Tämä on kysymys, joka diskurssianalyttisissä tarkasteluissa tavallisesti sivuutetaan (ks. Pietilä 1986 ja Ridell 1998, 62–71; vrt. esim. Laine & Peltonen 2003; Nevalainen 2004).

MEDIAN AIKATILAT JA VÄLITTÄMISEN POLITIIKKA

Medialla on erityistä merkitystä yhteiskunnan eri toimintapiirien rajat ylittävän julkisen viestinnän tuottajana ja samalla eri alueille sijoittuvia toimijoita yhdistävän julkisuuden rakentajana. Näin on myös paikallistasolla, sillä valtaosa kuntalaisista muodostaa mielikuvansa ”yhteisistä asioista” median esittämän perusteella. Informaatio asioiden valmistelusta ja päätöksenteosta vaikkapa kaavoituksessa välittyy ihmisille useimmiten viestinten kautta (ks. esim. Bäcklund 2002, 9–10; Häkli ja kumpp. 2003, 46–47; Toivonen 2004, 27–29). Mediaan verrattuna esimerkiksi valtuuston kokoukset ja erilaiset yleisötilaisuudet ovat julkisen viestinnän areenoina marginaalisia. Internetistäkään ei ole toistaiseksi kehkeytnyt sellaista uutta julkisuusfoorumia kuin toiveikkaimmat demokratiautopistit ovat maalailleet (ks. esim. Pietilä 2002a ja 2002b).

Mediajulkisuuden erityisyyttä paikallisissa yhteyksissä voidaan lähestyä ottamalla lähtökohdaksi ajatus julkisista aikatiloista. Ne ovat yhteisesti jaettuina symbolisia paikkoja, joissa monet erilaiset toimijat voivat olla läsnä samaan aikaan samojen kysymysten äärellä (vrt. Ridell 2004). Median rakentamat esitykselliset aikatilat ovat vallanneet yhteiskunnassa erityisaseman, sillä ne mahdollistavat hyvin laajan viestintäyhteyden. Asioiden tuominen median tiloihin tekee niistä laajimmassa mielessä julkisia ja näin yhteisiä. (Väliverronen 1996, 135–137) Esimerkiksi Pietilä ja Sondermann (1994, 69) tarkastelevat yksittäistä sanomalehden numeroa aikatilana, jossa eri toimijat tulevat tietoisiksi yhteisestä läsnäolostaan ja paikantavat toisensa ajassa ja paikassa. Tähän fysikaalisen paikan ja ajan rajoitusten ylittämiseen perustuu myös joukkoviestinnän demokraattinen funktio. Katsotaanhan, että uutisjournalismin aikatilat tarjoavat areenan laajalaiselle ja moniääniselle julkiselle keskustelulle yhteiskunnallisista asioista.

Käytännössä monet seikat kuitenkin ehkäisevät journalismin rakentaman julkisuuden moniäänisyyttä. Paikallistasolla sitä kaventaa jo se, että tietyt lehdet hallitsevat käytännössä yksin tiettyä aluetta. Helsingin Sanomilla ei ole uhkaajaa pääkaupunkiseudulla, eikä Tampereen alueella Alma Median tätä kirjoitettaessa omistamalla Aamulehdellä ole vuosiin ollut todellista kilpailijaa, jollei sellaisena haluta pitää ilmaisjakelulehti Tamperelaista. Mediajulkisuuden sisäistä moninaisuutta vähentää lisäksi viestintän keskittynyt omistus ja sanomalehtien osalta myös suurten aluelehtien juttuvaihtoon perustuva sisällöllinen yhteistyö.

Esityksellisesti sanomalehden paikallinen valta toteutuu tavoissa, joilla se organisoii ja koordinoi julkista viestintää omissa aikatiloissaan. Kyse on siitä, kuinka lehden julkisuustilassa esiin nostettavat aiheet nimetään, kehystetään ja merkityksellistetään, kuinka esiintyvät tahot ja toimijat valikoidaan ja asemoidaan tiettyihin rooleihin ja miten toimijoita ja näiden puheita asetetaan (tai ollaan asettamatta) lehden tilassa viestinnällisiin suhteisiin. Tästä journalismin välittävästä dynamiikasta saadaan ote kerronnan tutkimuksesta muokatulla välineistöllä, ennen muuta *toimituksellisen kertojan* käsitteen avulla. Toimituksellinen kertoja koostuu useista eri esitystekniikoista, ja tämän esityksellisen työkalun hallinta on periaatteessa yksinoikeudella journalistikunnan hallussa (vrt. Pietilä & Sondermann 1994; Reunanen 2003; uutisnarratologiasta lähemmin Ridell 1994; Pietilä 1995).

Erittelemällä tapoja, joilla Koskenniskan siltakysymystä Aamulehden uutisoinnissa kerronnallisesti rakennettiin, pyrin artikkelissani tekemään näkyväksi lehden aktiivista osallistumista oman paikkakuntansa asioihin. Kohdennan huomioni nimenomaisesti uutisiin, sillä lajityypin neutraaliksi oletettu tiedonvälitysluonne ja itsestään selvä kulttuurinen arvoasema tekevät erityisen hankalaksi panna merkille uutistilassa harjoitettua välittämisen politiikkaa ja siinä käytettyjä esityksellisiä keinoja.

Erittelyäni jäsentää diskursiivisesti tulkittu ajatus maankäyttöpelistä. Sitä soveltaessani en tarkastele Aamulehden kirjoittelua aktuaalisen maankäyttöpelin heijastuk-

senä tai ensisijaisesti tiedon välittämisenä tilanteesta. Sitä vastoin ymmärrän lehden uutistilan itsessään yhdeksi tamperelaisen maankäytön – ja tässä erityisesti Koskenniskan siltakysymyksen – keskeiseksi pelikentäksi. Omalla julkisuuskentällään lehti nimeää tärkeitä kysymykset ja valikoi niiden osapuolet koordinoiden samalla näiden viestinnällisiä suhteita journalististen sääntöjen nojalla. Lehden osapuolisuus ja valankäyttö toteutuvatkin oleellisesti niissä tavoissa, joilla se maankäyttöpeliä omassa julkisuustilassaan rakentaa ja hallinnoi³.

MAANKÄYTTÖPELIN ASETELMA KOSKENNISKALLA

Yhtenä Tampereen viime vuosien sitkeimmistä ja näkyvimmistä kaupunkisuunnittelun kamppailuista Koskenniskan siltatapaus jatkaa tamperelaisten ympäristökiistojen jo pitkää sarjaa (ks. Laine & Peltonen 2003). Kysymyksessä autosillan rakentamisesta Tammerkosken yläjuoksulle törmäsivät toisiinsa monien toimijoiden – hallinnon, paikallispolitiikan ja yritystahojen, lähiseudun asukkaiden, keskustassa liikkuvien sekä elinympäristöstään kiinnostuneiden kaupunkilaisten – edut ja pyyteet. Siltahanketta ja koko Finlaysonin alueen maankäytön suunnittelua puitteivat vuodelta 1995 peräisin oleva asemakaava sekä Tampereen kaupunginvaltuuston sen yhteydessä hyväksymä, maanomistaja-rakennusyhtiöiden kanssa tehty kaavoitussopimus siihen sisältyvine siltavarauksineen. Hallinto- ja päätöksentekokoneisto esitti nämä puitteet lukkoonlyötyinä.

Loppuvuodesta 1998 syntynyt Mäntinrannan puolesta -liike kyseenalaisti sillan tarpeellisuuden ja korosti siitä aiheutuvia haittoja. Näin kävi ilmi, että puistoalueeseen suunnitellun sillan länsipäässä kohdistuu muitakin kuin virallisesti määriteltyjä ja hyväksytyjä intressejä. Kansalaisliike politisoi julkisesti jo sinetöitynä näyttäytyneen siltakysymyksen ja piti tapahtumia käymistilassa runsaan vuoden ajan. Ilman tätä toimintaa tapauksen kulku olisi uskoakseni ollut hyvin toisenlainen⁴.

Lähestyn maankäyttöllistä tilannetta Koskenniskalla peliasetelmana, jossa on erilaisin lähtökohdin ja vaihtelevin varusteina mukana olevia osapuolia (Virtanen 1999). Myös tässä vallitsee maankäyttöpeleille ominainen tilanne, jossa pelin osapuolet ovat vain harvoin tasavahvuisia; niiden hallussa olevassa tiedossa, resursseissa, organisoitumisessa ja vaikutusvallassa saattaa olla hyvinkin suuria eroja. Kuten Virtanen (mt., 61) huomauttaa, ”vahvoja tahoja ovat kunnat, suuret yritykset, suuret maanomistajat ja joskus myös kiinteistösijoittajat. Heikoimpia intressitahoja ovat yleensä yksittäiset kuntalaiset ja tietyt asukasryhmät”.

Virtanen (mt., 77, 81) katsoo, että julkishallinnon ja sen ammattisuunnittelijoiden, ennen muuta kaavoittajien, tulisi eri osapuolten intressejä yhteen sovittaessaan lähteä kokonaisvastuun periaatteesta ja tavoitella ”todellista yleistä etua”. Koskenniskan siltakysymyksessä paikallinen hallinto oli kuitenkin jo alueen kaavoitus- ja sopimustilanteesta johtuen käytännössä ”liittoutunut” yksityisten taloudellisten intressipiiriin

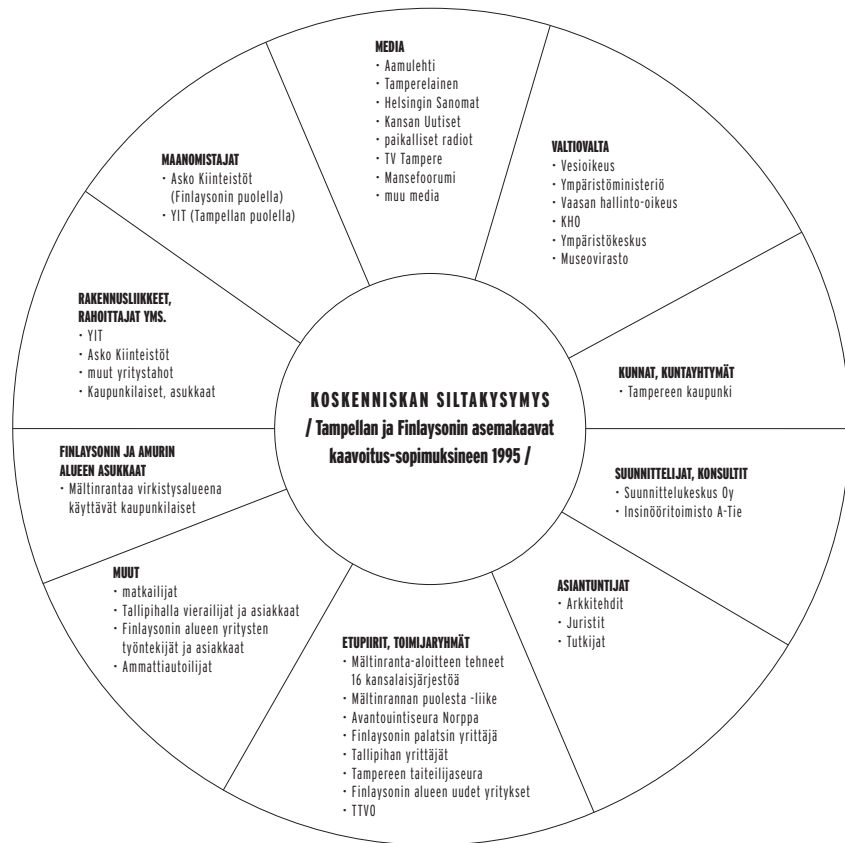
³ *Samaan aikaan on hyvä pitää mielessä, että sanomalehti voi esimerkiksi kustantajan omistussuhteen, muiden taloudellisten kytkentöjen tai vaikkapa lehtitalon sijainnin kautta olla osapuoli ja aktiivinen pelaaja myös maankäyttöpelin muilla kentillä ja siten kaksoisroolissa omalla pelikentällään. Tältä osin voi huomata, että Aamulehden toimitus muutti Finlaysonin alueelle keväällä 2001.*

⁴ *Tätä kirjoitettaessa (marraskuu 2004) Koskenniskan silta on edelleen rakentamatta ja sillan rakennuslupa umpeutumassa. Oman tutkimuksensa aihe olisikin eritellä kansalaistoiminnan roolia siinä, että ”tiedossa ollut tulevaisuus” muutti Tampereella suuntaa (vrt. V. Pietilä tässä lehdessä).*

5 Ks. esim. kaupungin hallintojohtajan ja lakimiehen kannat Aamulehden 27.4.99 uutisessa Koskenniskan sillasta ei äänestettä eikä lakimiehen kanta Aamulehden 6.5.99 uutisessa Kuntaministeri ymmärtää, että siltapäätös on joskus tehtävä. Ks. myös kaupunginjohtajan yleisönosastokirjoitus: Siltasopimus ja kaava hyväksyttiin yhdessä. AL, Mielipide 8.5.1999.

kanssa. Virallinen yleinen etu esittäytyi julkisuudessaakin hyvin samansuuntaisena kuin siltaan kohdistuva liiketaloudellinen etu, kun etenkin johtavat viranhaltijat vetosivat eri yhteyksissä Tampellan ja Finlaysonin alueen maanomistajien, mm. Exofennica Oy:n, YIT-yhtymän, Sponda Oy:n ja useiden kiinteistöyhtiöiden kanssa tehtyyn, luonteeltaan yksityisoikeudelliseen kaavasopimukseen⁵. Tilanteessa Mältinrannan puolesta-liikkeen toiminta ei tehnyt näkyväksi vain alueeseen kohdistuvien intressien moninaisuutta ja ristiriitaisuutta – se sekä problematisoi siltasuunnitelman taustalla vaikuttavien hallinnollis-poliittisten ja liiketaloudellisten perustelujen kiistattomuuden että herätti kysymyksiä niiden kietoutumisesta toisiinsa.

Koskenniskan maankäyttölistä asetelmaa julkilausuttuine ja potentiaalisine osapuolueen voidaan havainnollistaa seuraavalla kuviolla, jonka pohjana on Virtanen (1999, 76):

Huomattakoon, että olen nimennyt asetelman toimijat ja tahot paitsi näiden itse julki-tuoman kiinnostuksen tai intressin perusteella myös käyttäen kriteerinä potentiaalista asianosaisuutta. Koskenniskan siltakysymyksen osapuolia ovat nähdäkseni kaikki,

joiden toimintaan sillan rakentamisen voidaan päätellä tavalla tai toisella vaikutta-van. Maantieteellinen sijainti on tällöin yksi keskeinen osapuolisuuden mitta. Niinpä esimerkiksi Tampereen taiteilijaseura, joka pitää galleriaa suunnitellun siltapaikan välittömässä läheisyydessä, on nimetty kuviossa siltakysymyksen osapuoleksi, vaikka seura tai sen edustajat eivät ottaneet asiaan julkisissa yhteyksissä kantaa⁶. Lisäksi kuvi-osta luultavasti puuttuu ainakin sellaisia talouden, yritys-, sijoittaja- ja rahoituspiirien tahoja ja toimijoita, joilla saattaa olla vahvojakin alueeseen kohdistuvia pyyteitä mutta jotka eivät profiloitu julkisuudessa ja/tai joiden toiminnasta on vaikea saada julkista tietoa.

Seuraavassa kysyn, millaiseksi Koskenniskan siltahankkeeseen liittyvä maan-käyttölinen asetelma Aamulehden pelikentällä rakentui: mistä tilanteesta oli uutisoin-nin perusteella kysymys ja kuka tämän sai lehden uutistilassa ensisijaisesti määritellä? Ketkä esitettiin ja millaisissa rooleissa asetelman osapuoliksi ja millä tavalla he saivat äänensä kuuluviin? Miten toimijat perustelivat kantojaan ja millaisiksi niiden väliset suhteet määrittäivät? Sanalla sanoen millaista maankäyttöpeliä Aamulehden julkisuus-tilassa pelattiin ja millä tavoin käytetyt kerronnalliset tekniikat peliä rakensivat? Juuri näissä esityksellisissä ratkaisuissa aktualisoituu lehden välittämisen politiikka.

MAANKÄYTTÖPELIÄ AAMULEHDEN TILASSA

Pelin erittelystä

Tarkastelen Aamulehden uutistilassa Koskenniskan siltakysymyksen ympärille raken-tunutta maankäyttöpeliä välillä marraskuun loppu 1998 – joulukuun loppu 1999. Tätä ajanjaksoa voi pitää siltakamppailun kannalta monessa mielessä ratkaisevana. Siihen sisältyivät ajoneuvosilta vastustavan kansa-laisliikkeen synty ja liikkeen toiminta allekir-joitusten keräämiseksi kansanäänestysaloitteen tueksi sekä julkisen keskustelun herättämiseksi asiasta. Ajanjakson sisällä suuntaan huomion kirjoittelun vilkkaimpiin jaksoihin, jotka seu-railivat kansalaisliikkeen toiminnan vaiheita⁷. Yksittäisten juttujen ja juttukokonaisuuksien ohella sivuan kirjoittelua myös laajempina maankäyttöpelin tilanteina, joissa osapuolet asettuivat journalismin välittämiin viestinnäl-lisiin suhteisiin.

Erityistä huomiota olen kiinnittänyt tapaan, jolla lehden kirjoittelussa käytettiin toimituk-sellista kertojaa. Kyseessä on se esitystekninen

6 Taustalla saattoi vaikuttaa se, että Mältinrannan galle-riatilat omistaa Tampereen kaupunki, jonka vuokralai-sena taiteilijaseura tiloissa toimii.

7 Olen jäsentänyt koko tarkastelujakson kuuteen vaiheeseen kansalaisliik-keen toiminnan perusteella: liikkeen järjestäytymisvaihe (marras-joulukuun 1998), nimienkeräysvaihe (tammi-maaliskuu 1999), aloitevaihe (huhti-toukokuun 1999), hengähdysvaihe (kesä-syyskuun 1999), tempausvaihe (loka-marraskuu 1999) ja kolmannen kuvaparin vaihe (joulukuun 1999). Mältinrannan puolesta -liikkeen toiminnasta ks. Ridell (2000a, 73–79).

Aamulehti julkaisi koko tarkastelujaksolla 73 Koskenniskan siltakysymystä käsittelevää tai sivuavaa toimituksellista juttua. Niistä pääkirjoituksia oli 7, toimittajien kolumneja 11 ja erityyppisiä uutisjuttuja 55. Eniten juttuja lehti julkaisi aloitevaiheessa, nimienkeräysvaiheessa ja tempausvaiheessa. Niiden aikana ilmestyi yli kolme neljäsosaa koko tarkastelujakson toimituksellisista jutuista (58/73) ja uutisjutuista valtaosa (43/55). Mielipidekirjoituksista näillä jaksolla ilmestyi kaksi kolmasosaa (42/67). Erittelyni pohjautuu näiden kolmen vaiheen aikana julkaistuun kirjoitteluun.

Olen koodannut uutisjutut analyysin pohjaksi hyödyntämällä maankäyttöpelin osapuoliasetelmasta työstämäni koodausrunkoa.

strategia, jolla toimittaja juttunsa rakentaa. Kaikki mitä lehden julkisuustilassa on – mukaanlukien jutuissa esiintyvien toimijoiden kannat – on siellä tällä esityksellisellä tekniikalla tuotettuna. Tässä yhteydessä on tärkeää huomata, että kerronnalliset strategiat eivät ole neutraaleja vaan asemoituvat aina suhteessa vallan käytäntöihin samalla kun kertojan käyttöä ohjaavat vakiintuneet lähdesuhteet sekä muut toimitustyön rutiinit, konventiot ja säännöt. Lehden lukijan kannalta kertojan tärkeyttä korostaa se, että kyse on samalla siitä kulttuurisesti ja geneerisesti määrittyneestä koodista, jonka tasolla lukijoiden merkitysyhteys tekstiin solmiutuu. Kertoja on esityksen muihin aineksiin nähden erityisasemassa, sillä esitystä tulkitaan ja ymmärretään juuri kertojan kautta (ks. esim. Culler 1975).

Kertojan käyttöä Aamulehden Koskenniska-kirjoittelussa tarkastelemalla valotan, kuinka lehden uutistilassa rakennettiin siltaa koskevaa maankäyttöpeliä osapuolten valinnan lisäksi kehystämällä ja suuntaamalla näkökulman avulla juttujen sisältöä sekä organisoimalla osapuolten suhteita. Kertojan toiminnassa rakentui myös se tilanteen kokonaismäärittely ja -tulkinta, jota Aamulehti siltakysymyksestä lukijoilleen ehdotti.

Eritellessäni toimijoiden esiinpääsyä Aamulehden uutistilassa erotin näiden oman suoran tai epäsuoran äänen, toimituksellisen kertojan kiteytykset toimijoiden sanomisista, kertojan kuvauksen tai maininnan kohteena olemisen sekä toimijoiden esiintymisen muiden toimijoiden puheessa. Jos toimija tai taho pääsee jutussa esiin jonkun tai joidenkin kolmen ensin mainitun esitystavan kautta useammin kuin kerran, voidaan lähteä karkeasti siitä, että sillä on jutussa painoa. On kuitenkin syytä pitää mielessä, että painokkainta ääneen pääsemistä journalismissa saattaa olla osapuolen kannan tai näkökulman esiin saaminen toimituksellisen kertojan faktuaalistavassa diskurssissa – siis kertojan "totuuden äänellä" esittäminä lausumina, joiden alkuperä ja intressidonnaisuus on tekstin tasolla häivytetty (vrt. Pietilä & Sondermann 1994 ja Reunanen 2003). Tämän voi olettaa tehostavan toimijan kantojen potentiaalista vaikuttavuutta myös yleisön tulkinnoissa.

Koskenniska-pelin osapuoliasetelma

Aamulehden uutistilassa hallitsevin osapuoli oli esiinpääsyn runsaudella arvioituna Tampereen kaupungin viranhaltija- ja luottamushenkilökoneisto (jatkossa lyhyden vuoksi Tampereen kaupunki). Erityisen näkyvästi kautta kirjoittelun olivat esillä kaupungin viranhaltijat. Luottamushenkilöiden ja -elinten pääsy sijoittui enemmän tiettyihin vaiheisiin ja painottui puolueiden johtohenkilöihin. Myös valtion viranomaiset (vesioikeus, ympäristöministeriö, Museovirasto, Pirkanmaan ympäristökeskus) olivat runsaasti edustettuina, joskin ne esiintyivät useammin muiden osapuolten puheenvuoroissa kuin suoraan tai epäsuorastikaan omalla äänellään.

Kaupunkikoneiston julkista ääntä käyttivät paljolti kuntatekniikka- ja liikennesuunnitteluyksikön insinöörit, etenkin liikenneinsinööri sekä kaupungininsinööri. Viranhaltijoista uutisoinnissa olivat useimmin äänessä hallintojohtaja ja kaupungin lakimies. Kaupunginjohtaja oli Aamulehden uutistilassa näkyvästi esillä vaiheessa, jossa kansanäänestysaloite oli tulossa valtuuston käsittelyyn. Tähän ajankohtaan keskittyi valtaosa myös luottamushenkilöiden esiinpääsystä; heistä saivat eniten puhetilaa valtuustoryhmien puheenjohtajat ja korostetuimmin kahden suurimman puolueyhymän eli porvareiden ja sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenjohtajat.

Toinen selvästi erottuva toimijaryhmä oli Mältinrannan puolesta -liike, jonka osalta julkista ääntä Aamulehden uutistilassa käytti näkyvimmin liikkeen ”kärkihahmoksi” ja ”keulakuvaksi” nimetty Kaija Helle. Muiden liikkeen aktiivien puheenvuorot jäivät kirjoittelussa kuriositeeteiksi. Kaupungin toimijoihin verrattuna liikkeen esiinpääsy Aamulehden uutistilassa oli suoran ja epäsuoran puheen sekä kertojan kiteytysten määrällä arvioituna selvästi vähäisempää⁸.

Muiden tilanteessa mahdollisten ja relevanttien osapuolten edustajia näkyi Aamulehden uutisareenalla harvoin. Tamperelaiset/kaupunkilaiset oli osapuoli, joka kyllä esiintyi kirjoittelussa useinkin, mutta lähes yksinomaan kertojan kuvauksen kohteena tai niin, että siihen viitattiin muiden osapuolten puheessa. Tampellan ja Finlaysonin alueilla asuviin ja asioiviin viitattiin sekä kertojan että muiden osapuolten puheessa ohimennen. Myöskään kaupunkikoneiston ulkopuolisia suunnittelijoita ja asiantuntijoita ei kirjoittelussa esiintynyt paria yksittäistä poikkeusta lukuun ottamatta.

Jos suunnittelijat ja asiantuntijat lähes puuttuivat Koskenniska-pelin osapuolten joukosta, maanomistajat sekä rakennusliikkeet ja rahoittajat loistivat poissaolollaan. Kertoja mainitsi Tampellan alueen omistavan rakennusliikkeen entisen edustajan nimienkeräysvaiheessa kerran. Aloitteen käsittelyvaiheessa samaisen rakennusliikkeen hallintopäällikkö oli yhtenä haastateltavana yhdessä jutussa.

Koskenniska-kysymyksen osapuoliasetelma jäsenyi Aamulehden uutistilassa siis hyvin typistyneesti akselille paikallinen (osin valtiollinen) julkishallinto ja kansalaisliike (epäsuorasti kansalaiset laajemminkin). Molemmilla puolilla puheoikeus keskittyi tietyille toimijoille. Kaksinapaisessa asetelmassa kaupungin edustajat olivat määrällisesti selvästi niskan päällä. Lehden rakentamasta osapuoliasetelmasta puuttui useita alueen maankäytön kannalta keskeisiä tahoja, kuten Tampellan ja Finlaysonin maanomistajat, alueiden hyödyntämiseen sekä siltahankkeeseen muuten taloudellista mielenkiintoa omaavat toimijat ja Finlaysonin alueen kiinteistöissä toimivat yrittäjät. Muista asianosaisryhmistä lehden tilassa ei nähty esimerkiksi Tampereen taiteilijaseuraa tai Taiteen ja viestinnän oppilaitosta. Ulkopuolelle jäivät myös ajoneuvosillan vaikutusalueen virkistys- ja muut käyttäjät.

Yksittäisissä jutuissa osapuoliasetelman typistyneisyys ilmeni siten, että niissä oli usein vain yksi selvä päätoimija tai -taho. Useita eri rooleihin sijoitettavia toimi-

⁸ Huomattakoon, että lehden yleisönosastossa tilanne oli käänteinen. Kansalaisliikkeen toimijat toivat siellä taajaan julki mielipiteitään, kun taas viranhaltijat ja poliittiset päätöksentekijät astuivat yleisönosaston areenalle hyvin säästeliäästi (ks. Pietilä 2002a).

joita esiintyi jutuissa vain harvoin. Toisaalta laajemmissakin, kahden tai kolmen jutun kokonaisuuksissa osapuolten asetelma rajoittui usein joko paikallisen ja/tai valtiollisen julkishallinnon edustajien ja kansalaisliikkeen väliseksi tai paikallisen ja valtiollisen hallintoyksikön (esim. Tampereen kaupunki - Museovirasto) väliseksi.

Laajoista juttukokonaisuuksista monipuolisimman osapuoliasetelman rakensi 8.4.1999 julkaistu kokonaisuus, johon sisältyi pääjutun lisäksi kaksi muuta sitä täydentävää juttua (kainalojuttua). Kokonaisuudessa olivat mukana valtuustoryhmien puheenjohtajat, Mältninrannan puolesta -liikkeen edustaja, ydinkeskustan kehitystyötä vetävä konsultti, kuntatekniikka- ja liikennesuunnitteluksikön insinööri, rakennusyritys YIT:n hallintopäällikkö ja Hämeen tiepiirin insinööri.⁹ Pääjutun otsikointi kuitenkin rakensi kokonaisuudelle yksiäänisen kehyksen ennakoimalla suurimpien valtuustoryhmien vetäjien kantojen pohjalta jo prosessin lopputuloksen. Kehyksen sisällä muiden osapuolten kannat merkityksellistyivät tapahtuvan tosiasian kommentiksi pikemminkin kuin puheenvuoroiksi asiaa koskevassa keskustelussa.

Tarkasteltaessa kirjoittelua yksittäisten juttujen sijasta juttujatkumona osapuolten määrä kasvoi ja niiden välinen asetelma monipuolistui. Silti hallinnollis-poliittisten ja kansalaistahojen yliedustus suhteessa Koskenniska-kysymyksen potentiaaliin asianosaisiin ei oleellisesti muuttunut. Myös osapuoliasetelman rakentuminen vain näiden kahden toimijatahon väliseksi säilyi ennallaan.

Eräiden keskeisten osapuolten jättä(yt)minen Aamulehden uutistilan ulkopuolelle tarkoitti käytännössä sitä, että osa Koskenniskan ja laajemmin Mältninrannan alueen maankäytön kannalta oleellisista kysymyksistä tuli käsitellyksi lehden tuottamassa julkisuudessa vajavaisesti tai ei lainkaan. Esimerkiksi jutuissa, joissa maanomistajien ja kaupungin välinen kaavoitussopimus nousi esiin, näistä kahdesta osapuolesta kuultiin lehden areenalla vain paikallisen julkishallinnon edustajaa.

Osapuolten roolit ja suhteet

Toimijoiden suhteita Aamulehden uutistilassa luonnehti viestinnän yksisuuntaisuus ja osapuolten näkökulmien välisen vuorovaikutuksen niukkuus. Tätä edesauttoi se, että usein yhden osapuolen kanta tai toiminta oli jutuissa painokkaimmin esillä muiden toimijoiden ollessa sivuroolissa tai vain puheen kohteina.

Tampereen kaupungin viranhaltijat saivat äänensä kuuluviin eritoten tuodessaan esiin hallinto- ja päätöksentekokoneiston virallisesti hyväksymiä linjauksia ja kertoessaan kaupungin niiden mukaisesta toiminnasta. Paljon näkyvyyttä sai myös viranhaltijoiden reagointi Koskenniskan siltaa vastustavien tahojen (Mältninrannan puolesta -liike, Museovirasto) tekemisiin. Tyypillistä näissä tapauksissa oli, että viranhaltijat torjuivat etenkin kansalaisliikkeen pyrkimykset tavalla, jossa sisällölliset argumentit sivuutettiin.

Mältninrannan puolesta -liike pääsi esiin usein kaupungin edustajien negatiivisten reaktioiden kautta, näiden torjuvan kommentoinnin kohteina. Näissä tapauksissa liikkeen omat näkökannat jäivät lehden uutistilan ulkopuolelle. Ylimalkaan kansalaisliike sai Aamulehden uutistilassa näkyvyyttä pikemminkin toiminnallisessa roolissa - kuten tempausten järjestäjänä - kuin argumenttien esittäjänä.

Mältninrannan puolesta -liike oli päätoimijana kahdessa suuremmassa uutisjutussa: Moro-liitteen kertoessa liikkeen nimienkeruutempauksesta sekä uutisjutussa, jonka pontimena oli kansanäänestysaloitteeseen tarvittavan allekirjoitusten määrän täytyminen¹⁰. Ensin mainittu juttu toi esiin kansalaisliikkeen näkökulman ilman riitasointuja ja soraääniä; siinä oli liikkeen aktiivien ohella osapuolina kaksi kansanäänestysaloitteeseen myönteisesti suhtautuvaa asukasta. Jälkimmäisen jutun oheen sitä vastoin oli kysytty kaupungin hallintojohtajalta kommentti prosessin seuraavista vaiheista sekä pyydetty erilliseen juttuun mielipiteet äänestyksen järjestämisestä myös valtuustoryhmien puheenjohtajilta¹¹. Toisaalta vaikka viranhaltijat ja luottamushenkilöt oli tässä sijoitettu kansalaisliikkeen kanssa samaan kokonaisuuteen, heidän roolinaan oli taaskin pelkästään reagoida liikkeen tekemisiin, ei ottaa kantaa toiminnan perusteisiin tai liikkeeseen osallistumisen syihin.

Aamulehden uutistilassa Koskenniska-asetelman kahden pääosapuolen, Mältninrannan puolesta -liikkeen ja Tampereen kaupungin rooleja sekä osapuolten suhteita voidaankin kuvata vastakkaisuuden leimaamaksi haastaja-torjuja-asetelmaksi, jossa kaupungin hallinto- ja päätöksentekokoneiston edustajat yksittäisiä luottamushenkilöitä lukuun ottamatta kiistivät ja kumosivat kansalaisliikkeen toiminnallisiksi määrittäneitä siirtoja.

Kaupungin reaktiivinen aktiivisuus korostui erityisesti valtuuston kokouksen lähestyessä. Aamulehden uutisotsikot ennakoivat lopputuloksen ja rakensivat torjuntanarratiivin, joka huipentui kansanäänestysaloitteen hylkäämiseen: *Koskenniskan äänestys vastavirrassa* (24.4.). *Koskenniskan sillasta ei äänestetä* (27.4.). *Siltäänestys ei innosta valtuutettuja* (30.4.). *Tampere torjune siltavalitukset* (1.5.). *Koskenniskan sillasta ei tule kansanäänestystä* (5.5.). *Tampereen valtuusto torjui selkeästi siltäänestyksen* (6.5.). Koskenniskan maankäyttöpelin tämä erä huipentui 6.5. myös visuaalisesti, kun uutiskuvat näyttivät kansalaisliikkeen aktiivit osoittamassa mieltään kaupungintalon edustalla valtuutettujen tehdessä samaan aikaan sisällä päätöksiä. Kuvissa mielenosoittajien kyltti- ja banderollitekstit yhtäältä ja uutisotsikoihin kiteytetty päättäjien ratkaisu toisaalta artikuloivat kärjistetysti sen samanaikaisen vastakkaisuuden ja kohtaamattomuuden, joille osapuolten suhteet Aamulehden julkisuustilassa yleisemmin rakentuivat.

Lähestyttäessä tarkastelujaksojen uutisointia maankäyttöpelin laajempina tilanteina viestinnällisiä yhteyksiä osapuolten kantojen välillä voi havaita hieman enemmän. Samalla edeltävä Koskenniska-kirjoittelu alkoi toimia yhteyksiä tuottavana kontekstina

¹⁰ *AL-Moro 6.1.99: Kasassa lähes kolmetuhatta nimeä (pääotsikko) Koskenniskan autosilta sai tamperelaiset vaatimaan kansanäänestystä (alarivi). AL 23.3.99: Silta-adressin nimet koossa (pääotsikko) Tampereen kaupunginvaltuusto saa pian päätettäväkseen, järjestetäänkö Koskenniskan sillasta kansanäänestys (alarivi).*

¹¹ *AL 23.3.99 (kainalojuttu): Valtuustoryhmien puheenjohtajat: Pitäisikö adressin vaatima kansanäänestys järjestää?*

12 AL 18.4.99: Jarmo Rantanen haluaa kansan vaikutamaan (pääotsikko) Äänestysinnon hiipumisesta huolestunut Tampereen kaupunginjohtaja miettii, kuinka saada muutkin kuin ammattimaiset aktivistit osallistumaan (alarivi).

osapuolten puheenvuoroille. Näin kävi esimerkiksi kaupunginjohtaja Jarmo Rantasen sanomisille aloitevaiheeseen sijoittuvassa uutishaastattelussa¹². Kaupunginjohtajan jutussa korostama huoli kansalaisten laimeasta kiinnostuksesta paikallisiin asioihin asettui särähtävään suhteeseen Aamulehdessä ja muussa mediajulkisuudessa siihen mennessä raportoitujen Koskenniskan siltahankkeeseen liittyvien kansalaisten osallistumisyristysten kanssa. Tällaisia tilanteita rakentui lehden uutisoinnissa kuitenkin pitkälläkin aikavälillä vain poikkeuksellisesti. Lisäksi yhteyksien tunnistaminen edellytti lukijalta siltakirjoittelun tiivistä seuraamista.

OSAPUOLTEN ARGUMENTIT, ARVOT JA NIIDEN KOHTAAMINEN

Millaisia sitten olivat ne argumentit, joilla Koskenniska-asetelman osapuolet perustelivat Aamulehden uutistilassa kantojaan ja millä tavoin ne suhteutuivat muiden toimijoiden argumentteihin?

Kaupunkikoneiston ääntä käyttäneiden viranhaltijoiden perusteet kantojensa puolesta voidaan ryhmitellä viiteen luokkaan. Selvästi useimmin viitattiin *edustuksellisen demokratian ensisijaisuuteen*. Tähän luokkaan ovat luettavissa myös viittaukset Finlaysonin ja Tampellan alueiden asemakaavan ajan- ja asianmukaisuuteen sekä siihen, että kaupunkilaiset ovat vaikuttamisyhteyksineen myöhässä. Toiseksi eniten viranhaltijat vetosivat *teknisiin liikenneperusteisiin*, kuten siihen että ajoneuvosilta on osa Tampereen keskustan liikennejärjestelyjä ja että liikenneselvitykset osoittavat sillan tarpeellisuuden. Näkyvästi olivat esillä myös *kaupungin Tampellan ja Finlaysonin alueen maanomistajien kanssa tekemät sopimukset* ja niiden rikkomisen oletetut seuraukset kuten uskottavuuden menetys sopimuskumppanina. Lisäksi viranhaltijat toivat esiin, että *kansallismaisema ja ympäristöseikat on otettu varteen jo kaavoitusvaiheessa* kiinnittämällä erityistä huomiota sillan ulkonäköön. Tämä väite sai sivustatukea kaupungin teettämistä Koskenniskan sillan kuvasovitteista, joita Aamulehti julkaisi eri yhteyksissä näyttävästi¹³. Lopulta viranhaltijat vetosivat *liikenteen haittojen minimointiin*, kuten sillalle rakennettaviin hidasteisiin ja alhaiseen nopeusrajoitukseen tai siihen, että sillasta ei tehdä läpiajoväylää.

Jo siksi että kertoja painotti Mäntinrannan puolesta -liikkeen argumenttien sijasta sen toimintaa, liikkeen kantojensa tueksi esittämät perustelut pääsivät Aamulehden uutistilassa kuuluviin heikosti. Tähän esitystavalliseen ja määrälliseen alakynteen liittyy myös se, että kansalaisliikkeen argumenteista ei rakennu yhtä selviä teemat- tisia ryhmiä kuin viranhaltijoilla, vaan kannat jäävät yksittäisemmiksi. Uutistilassa näkyvimmän argumentin mukaan Koskenniskan ajoneuvosillan tuoma *liikenne turmelisi Mäntinrannan (kansallis)maiseman* ja romuttaisi alueen kulttuuri-, virkistys- ja matkailuarvon. Muutaman kerran kuuluviin nousi kanta, että *ajoneuvosilta lisäisi keskustaan suuntautuvaa liikennettä* ja olisi ristiriidassa kaupungin kestävä kehityksen lupausten ja sitoumusten kanssa. Pari kertaa liikkeen edustajat saivat julkisuutta sille,

että *sillasta ei ole tehty kunnollista ympäristövaikutusten arviointia*, vaan pelkkä liikenneselvitys. Satunnaisesti lehdessä esiintyi väite, jonka mukaan *kevyen liikenteen silta riittää yhdistämään Tampellan ja Finlaysonin alueet* ja että *kansanäänestyksen järjestäminen olisi osoittanut, että kansalaiset voivat Tampereella vaikuttaa*. Kerran liikkeen nimissä esitettiin, että ympäristöä on kestäväntöntä suunnitella henkilöautoilun ehdoilla. Niin ikään kerran epäiltiin liikennejärjestelyjen turvallisuutta.

Pariin otteeseen kansalaisliikkeen perusteet nousivat näkyviin Aamulehden uutis- juttujen kuvituksen kautta. Osapuolten suhteiden esittämisen kannalta kiinnostava on etusivun vinkkikuva 6.5., jossa kaksi Mäntinranta-aktiivia kohtaa kaupungintalon ovella valtuuston kokoukseen matkalla olevan keskustapuolueen valtuutetun. Tyylikäiden vanhempien rouvien pitelemissä kylteissä lukee: ”Terveisiä päättäjille: 9670 tamperelaista haluaa vaikuttaa!” ja ”Säilyttäkää Mäntinranta jälkipolville”. Sisäsivun uutiskuvassa sillan vastustajat kannattelevat suurta banderollia, josta näkyy teksti- katkelma ”härski hanke”. Kuvassa on selvästi luettavissa myös kahden kyltin tekstit: ”Tehkää päätös, jota ei tarvitse hävetä” ja ”Pieni äänekäs kaupunginjohto haluaa raiskata Mäntinrannan – tukevatko valtuutetut?”

Merkillepantavaa on, että kuvien kautta näkyviin nousi sellaisia tamperelaiseen hallintokulttuuriin kantaa ottavia argumentteja, jotka eivät päässeet esiin lehden kirjoittelussa ja jotka valottivat myös liikkeeseen osallistumisen motiiveja. Toisaalta kyseisen jutun kokonaisuudessa niin nämä argumentit kuin osallistumisen motiivitkin vesitettiin asemoimalla kuvat vastakkaisuuden kehykseen. Kuin kuvan mielenosoit- tajille vastaten mutta samalla näiden kylttien viestin sivuttaen etusivun vinkki- juttuun otsikko tärytti: *Kansanäänestystä ei tule*. Itse uutisjutun pääotsikko puolestaan kuittasi lakonisesti: *Tampereen valtuusto torjui selkeästi siltäänestyksen*.

Niin tässä tapauksessa kuin Aamulehden uutistilassa yleensäkin osapuol- ten argumentit pikemminkin ohittivat toisensa kuin törmäsivät yhteen. Tätä seik- kaa havainnollistaa seuraava katkelma, johon on tiivistetty sisällöllinen ydin nimienkeräysvaiheen uutisjutuissa esiin päässeiden osapuolten puheenvuoroista.

(2.1.) Kansalaisliike: Silta pilaisi Mäntinrannan alueen maisema- ja kulttuuriarvot.

(2.1.) Kaupunki: Silta on hyväksytty Finlaysonin 1995 asemakaavassa, ja se perustuu kaupungin ja maanomistajien tekemään sopimukseen.

(6.1.) Kansalaisliike: Tampereen kaupunki on sitoutunut kasvihuonepäästöjen vähentämiseen, mutta toimenpiteiden tasolla ontuu. Sillasta ei ole tehty kunnol- lista ympäristövaikutusten arviointia, vain liikenneselvitys.

Mustanlahdenkadun kaksi asukasta: Mäntinranta hienoine talviuintipaikkoineen ei saa uhrata autoille.

- (9.1.) Kaupunki (kaupungininsinööri): Rakennuslupahakemuksen pohjana on vahvistettu asemakaava ja siihen sisältyy erilaisia selvityksiä. Ympäristövaikutusten arviointi tehdään, jos se lupahakemuksen yhteydessä katsotaan tarpeelliseksi.
- (13.1.) Kaupunki (elinkeinojohtaja): Sillassa on positiivista. Kuninkaankadun liikenne voi tuoda Tallipihaan asiakkaita, Kuninkaankadun puolelle suunnitellaan melua pehmentäviä esteitä.
- (21.1.) Kaupunki (apulaiskaupunginjohtaja): Sillasta tulee siro ja matala; se avaa näkymät pohjoiseen. Kevytväylä on niin leveä, ettei oikein voi edes puhua mootoriajoneuvosillasta. Sillalle tuskin tulee läpiajoa; sitä ehkäisevät Kuninkaankadun ja sillan kulmauksen 90 asteen mutka sekä sillalle tulevat hidasteet ja 30 kilometrin nopeusrajoitus.
- Kaupunki (hallintojohtaja): Mitä neuvottavaa jo päätetyssä asiassa on? Allekirjoittajat ovat ehkä saaneet liian optimistisen kuvan neuvoo-antavasta kansanäänestyksestä; valtuustolla on asiassa lopullinen päätösvalta.
- (23.1.) Kansalaisliike: Kevyen liikenteen silta riittää yhdistämään Finlaysonin ja Tampellan alueet.
- (5.3.) Kaupunki (liikenneinsinööri): Muistutukset kohdistuvat suurelta osin siltaan eli tässä yhteydessä väärään asiaan. Sillan tarpeellisuuden arviointi tapahtui jo kaavoituksen yhteydessä.
- Kansalaisliike (muistutus): Ajoneuvosilta romuttaisi kansallismaiseman ja Mäntinrannan alueen virkistyskäytön. Silta lisäisi keskustaan suuntautuvaa ajoneuvoliikennettä ja olisi ristiriidassa kaupungin kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa. Sillasta ei ole tehty ympäristövaikutusten arviointia.

Katkelma havainnollistaa samalla, että uutisoinnin rakentamissa viestinnällisissä tilanteissa osapuolten vuorojen väli oli paikoin todella pitkä, mikä tuskin synnytti lukijalle tuntua kommunikaation jatkuvuudesta saati ”keskustelusta”. Tätä edesauttoi se, että sama osapuoli saattoi olla äänessä monta kertaa peräkkäin.

Toisistaan irrallisiksi tai kokonaan julkilausumatta Aamulehden uutistilassa jäivät myös osapuolten kantojen taustalla vaikuttavat arvositoumukset, jotka poikkesivat syvästi toisistaan. Etenkin kaupungin viranhaltijat nojautuivat voimassa olevan hallinnollis-poliittisen ja sosiaalisen järjestyksen legitimitettiin. Sen lähtökohdista edustuksellinen päätöksenteko ja yhteistyösuhteet vahvojen taloudellisten toimijoiden kanssa asettuvat etusijalle kunnan asioita hoidettaessa. Lisäksi viranhaltijoiden puhetta jäseni tekninen rationaliteetti, jonka pohjalta Koskenniskan siltahanke näyttyi ennen muuta Tampereen keskustan liikenneverkon kehittämiseen liittyvänä järjestelynä ja vain etäisesti elämänlaatu- ja ympäristökysymyksenä. Kansalaisliikkeen argumentteja sitä vastoin taustoitti lähtökohta, että yksityisautoilun lisääntymisellä on seurauksia, joita ei voida hoitaa liikenneteknisesti. Taustalta pilkahti myös ajatus tar-

peesta kytkeä paikalliset ongelmat syineen ja ratkaisuineen laajimmillaan globaaleihin yhteyksiin kuten ilmastonmuutokseen.

Osapuolten näkökulmien erot kiteytyivät oleellisesti juuri kysymyksessä lisääntyvän henkilöautoliikenteen ympäristövaikutuksista ja siitä, tulisiko autoilun kasvulle tehdä Tampereella jotakin. Aamulehden uutistilassa osapuolten kohtaaminen jäi tältäkin osin toisistaan irralliseksi ja eritasoiseksi vastakkaisuudeksi. Lisäksi ennen muuta kaupungin edustajien kantojen taustalla vaikuttavat arvoimplikaatiot jäivät lausumatta ääneen.

Kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ja paikallisdemokratian toimivuutta koskevat osapuolten argumentit eivät lehden uutistilassa jäsenyneet edes samanlaiseksi erimielisyydeksi. Missä viranhaltijat ja johtavat poliitikot saivat alusta pitäen vakuuttaa edustuksellisen järjestelmän ensisijaisuutta, siinä kansalaisliike sai paria uutiskuvaa lukuun ottamatta omia argumenttejaan tältä osin esiin vasta hyvän aikaa valtuuston päätöksen jälkeen.

AAMULEHDEN UUTISKERTOJAN POLITIIKKAA

Se, syntykö toimijoiden ja näiden näkökulmien välille sanomalehden julkisuustilassa viestinnällisiä yhteyksiä ja millaista vuorovaikutus on, riippuu ratkaisevasti tavasta, jolla jutuissa käytetään toimituksellista kertojaa. Periaatteessa kertojan avulla voidaan yksittäistenkin uutisten tilassa vetää osapuolia samalle kommunikaation tasolle ja pyrkiä saattamaan niitä keskustelusuhteisiin. Kertoja voisi myös yrittää ”tulkata” eri logiikoilla toimivia puhetapoja ja tehdä näkyväksi niiden taustalla vaikuttavia etuja, intressejä ja arvoja. Tämä loisi edellytyksiä tunnistaa ja ymmärtää kulloisessakin kysymyksessä eri osapuolten toiminnan motiiveja ja auttaa käsittelemään niiden erisuunnaisuudesta aiheutuvia ristiriitoja.

Kuten edellä on käynyt ilmi, Aamulehden Koskenniska-jutuissa kertoja ei ollut kovinkaan hanakka vetämään kysymyksen asianosaisia sen kattavammin uutisjulkisuuden piiriin. Se ei myöskään luonut järin aktiivisesti argumentatiivisia yhteyksiä lehden uutistilaan valikoitujen toimijoiden välille. Itse asiassa lehden uutisareenalla ei nähty kertaakaan tilannetta, jossa osapuolet olisivat päässeet tai joutuneet ottamaan varteen toistensa argumentit ja niiden perustelut saati että kantojen sisältämät intressit, motiivit ja arvositoumukset olisivat avoimesti kohdanneet. Silloinkaan harvoin kun samassa jutussa esiintyi kaksi tai useampia keskeisiä osapuolia, kertoja ei virittänyt heidän näkökulmiensa välille vuorovaikutusta, vaan kukin sai tuoda yksinään esiin omaa kantaansa.

Aamulehden toimituksellisen kertojan käytössä erottui seuraavia puolia: kirjuriina toimiminen, reaktioiden hakeminen, vallassa olijoiden näkökulman yleistäminen, vastakkaisuudelle rakentuva riitakehystäminen ja pidemmällä aikavälillä jossain määrin myös sisällöllisempien kytkentöjen rakentaminen. Riitakehystämistä ja kytkentöjen

rakentamista on sivuttu edellä. Kertojan kirjuriina toimimisessa puolestaan on kyse journalistisesta aineiston hankinta- ja esitysstrategiasta, jossa juttuun valikoitujen tahojen puhetta välitetään referoivasti näiden omilla ehdoilla ja samalla vakiintuneiden sosiaalisten asemien rajoissa pysytellen. Kirjurina kertoja ei vedä uutistilaa muita kuin vallitsevien valta- ja viestintäkäytäntöjen ja -suhteiden kannalta ilmeisiä toimijoita. Se ei pyri ylittämään roolirajoja eikä avaamaan niitä rikkovia julkisia puheyhteyksiä. Näin toimittaessa journalismin kerronnalliset ratkaisut uusintavat sen julkisviestinnässä vallitsevan tilanteen, jossa eri sosiaalisiin asemiin sijoittuvien toimijoiden välille ei solmiudu keskustelusuhteita.

Reaktioita hakiessaan Aamulehden kertoja oli hieman aloitteellisempi mutta keskittyi lähes yksinomaan osapuolten toiminnallisiin siirtoihin. Havainnollisia esimerkkejä löytyy paljon. Kun Mältninrannan puolesta -liike sai kansanäänestysaloitteeseen tarvittavat allekirjoitukset kokoon, hallintojohtaja ja valtuustoryhmien puheenjohtajat ottivat lehden uutistilassa asiaan kantaa. Kun liike luovutti aloitteen valtuustolle, ryhmäpuheenjohtajat esittivät siitä mielipiteensä. Kun verkon kansalaisfoorumilla julkaistiin Koskenniskan sillan vaihtoehtoiset kuvasovitteet, kaupungin edustaja kommentoi niitä, ja reaktionä reaktioon sanansa pääsi sanomaan verkkohankkeesta vastaava tutkija. Joskus reaktioita haettiin myös kansalaisliikkeen suunnasta. Kun kaupunki sai vesioikeudelta sillan rakennusluvan, Aamulehden uutinen kertoi Mältninrannan puolesta -liikkeen aktiivien tunnoista asiaan liittyen.

Reaktioiden hakemisessa on huomionarvoista, että sen avulla uutisointi rakensi yhtäältä kaupungin torjujaroolia suhteessa kansalaisliikkeeseen ja toisaalta esitti jo prosessin lopputuloksen. Tapahtumien ratkaisua ennakoiwaan narratiiviin tuotettiin aineksia kysymällä eri otteissa suurimpien puolueyhjymien vetäjien reaktioita ja yleisämällä ne valtuuston tulevaksi kannaksi. Valittu kerronnallinen strategia piirsi kuvaa tamperelaisesta hallinnosta ja päätöksenteosta suljettuna koneistona, jossa todelliset ratkaisut tehdään valtuuston ulkopuolella ja jossa kansalaismielipiteellä ei ole merkitystä. Tällaisella kertojan käytöllä Aamulehti tuotti ja ylläpiti omassa julkisuustilassaan myös tamperelaispäättäjien ja aktiivisten kaupunkilaisten vastakkaisuutta sekä viestitti lukijoille kansalaistoiminnan hyödyttömyyttä Tampereella.

Aamulehden toimituksellisen kertojan käyttöä ja sen välittämisen politiikan erityisyyttä voi havainnollistaa vertaamalla lehden ennakkojuttua 5.5.1999 kansanäänestysaloitteen valtuustokäsittelystä Helsingin Sanomien uutiseen samasta asiasta. Lehtien välillä on eroa jo aiheen kehystyksessä ja näkökulman valinnassa. Kun Aamulehden kertoja määrittelee tilanteen tamperelaisiin ryhmäkurikäytäntöihin vihkiytyneesti, Helsingin Sanomat omaksuu niihin nähden narrin roolin. Lehden uutinen on otsikoitu: *Tampereen valtuusto päättää Koskenniskan silta-adressista. Kymmenen tuhatta kaupunkilaista testaa kuntalain rajoja*, ja juttuteksti alkaa "(t)änä iltana Tampereen

kaupunginvaltuuston moraalia koetellaan: sen pitää päättää, onko 10 000 kaupunkilaisen mielipiteellä väliä vai ei".

Lehtien erona on myös se, mistä ainekset tilannekuvaukseen olivat peräisin ja millä tavalla kertojat näitä aineksia käyttivät. Aamulehden kertoja hyödynsi yhtäältä tietämystä paikallisen päätöksentekokulttuurin "on sovittu" -logiikasta ja toisaalta kyseistä juttua varten erityisesti puolueyhjymien puheenjohtajilta kysyttyä. Näiden osapuolten tulkinnan tilanteesta - eli sen että niiden tulkinta oli tilanteessa oleellisin seikka - kertoja yleisti koko jutun näkökulmaksi. Helsingin Sanomien kertoja sitä vastoin sivuutti sekä paikallisen virkakoneiston että poliitikot vakavasti otettavina lähteinä. Jutussa käytetty aines koostui kahden väitöskirjantekijän ja yhden kansalaisliikkeen aktiivien haastattelusta sekä silta-aktiivien tekemästä verkkokyselystä. Helsingin Sanomien jutun oma näkökulma onkin selvästi kallellaan kansalaissuuntaan. Tätä vaikutelmaa vahvistivat kertojan ironinen tyyli ja sen suosimat retoriset kysymykset.

Lehtien kerronnalliset strategiat poikkesivat toisistaan myös siinä, että missä Aamulehti jo "tiesi" tulevaisuuden eli valtuustokäsittelyn lopputuloksen, siinä Helsingin Sanomat esitti tilanteen avoimena. HS:n kertoja nojautui laajempaan demokraatiakehykseen ja nosti sen sisällä kysymyksenomaisesti esiin paitsi kansalaismielipiteen käytännön merkityksen, myös kaavoitussopimusten ongelmallisuuden. Näin toimien kertoja asemoi valtuuston rooliin, jossa se vasta julkisessa istunnossa tapahtuvan kollektiivisen puntaroinnin ja keskustelun pohjalta tekisi asiassa päätöksen. Helsingin Sanomien uutistilassa nousikin epäsuorasti näkyviin kysymys siitä, missä, milloin ja keiden kesken maankäyttöä koskevat ratkaisut yleisemminkin paikallistasolla tehdään ja miten ne tulisi demokraattisesti tehdä. Tässä mielessä uutisen voi nähdä myös Tampereen kaupunginvaltuustolle heitetyksi haasteeksi¹⁴.

VÄLITTÄMISVAJETTA MEDIAN JULKISUUSTILASSA

Niin Aamulehdestä poikkeavaa välittämisen politiikkaa kuin Helsingin Sanomat tarkastellussa uutisjutussa harjoittikin, lehtien toimituksellisen kertojan käyttöä yhdisti silti yksi oleellinen seikka: Helsingin Sanomienkaan uutistilassa kertoja ei koordinoi- nut toimijoiden suhteita tavalla, jota voisi kutsua julkisen keskustelun järjestämiseksi siltakysymyksestä. Kertojan avulla ei luotu osapuolten välille jutun tilassa puheyhteyksiä, eikä asiassa päätöksen tekemällä taholla ollut jutussa edes puheoikeutta. Uutinen oli kertojaa lennokkaasti käyttäen punottu tarina, jossa haastateltavien puheet palvelivat tiukasti juonen kuljetusta.

Eroistaan huolimatta molempien lehtien Koskenniska-kirjoittelu jäi siis etäälle ylevistä juhlapuheista, joiden mukaan journalismin aikatila tarjoaa avoimen ja riippumattoman areenan demokraattiselle julkiselle keskustelulle. Tällaisen julkisuustilan tarjoamisen sijasta Aamulehden uutisointi pikemminkin vahvisti tamperelaisen julkisviestinnän rakenteellista vinoutumaa. Pelimetaforaa käyttäen lehden uutistila

¹⁴ Haasteen kiperyyttä vähensi se, että tampere-laisessa julkiselämässä Helsingin Sanomilla on jo levikkisyristä Aamulehteä vähäisempi merkitys. Leimallisesti pääkaupunkiseudun lehtenä se lisäksi osoitti sikäläiselle siltakamppailulle vain vähän huomiota. Missä Helsingin Sanomat julkaisi aikavälillä marraskuun loppu 1998 - joulukuun loppu 1999 seitsemän Koskenniskan siltaa käsittlevää uutista, siinä Aamulehti julkaisi pelkästään kirjoittelun hiljaisimmassa vaiheessa kesällä 1999 saman verran uutisia.

ei toiminut Koskenniska-kysymyksessä reilun pelin kenttänä, jolla kysymyksen osapuolek olisivat päässeet ja joutuneet pelaamaan samaa peliä – avoimesti ja yhteisin säännöin.

Koskenniskan julkista maankäyttöpeliä - julkisuuspeliä - järjestäessään Aamulehti uusinsi paikallisten viestintäkäytäntöjen hierarkkista, ohittamiselle ja ohipuhumiselle rakentuvaa lokeroituneisuutta ty pistäen ja yksinkertaistaen osapuoliasetelman sekä kärjistäen osapuolten vastakkaisuutta. Samalla lopputuloksen ennakointi ehkäisi tehokkaasti raja-aidat ylittävien keskustelusuhteiden syntymistä. Keskeisten toimijoiden poissaolo lehden uutistilasta puolestaan merkitsi sitä, että osapuoliasetelma oli lähtökohtaisesti vajaa samalla kun alueen suunnittelun kannalta ratkaisevaa tietoa jäi vain pienen, taloudellisesti tai muuten voimakkaan toimijajoukon käyttöön (vrt. Virtanen 1999, 78–80; ks. myös Mäntysalo & Nyman 2001, 41–43).

Aamulehden vuosien 1998 ja 1999 Koskenniska-kirjoittelua eritellyt Pietilä arvioi syynä julkisen keskustelun ontumiseen ennen muuta sen, että osapuolek eivät olleet siltakysymyksessä tasaveroisia. Siltää ajavat pystyivät vahvoilla valtaresursseillaan säätelemään mediajulkisuudenkin agendaa. Tilanteessa, jossa valtaerot ovat suuret, tasapuoliseen keskusteluun pääseminen edellyttää toimittajilta erityisiä ponnisteluja; toimijoiden tahoillaan ilmaisemien kantojen raportointi ei riitä, vaan keskustelua osapuolten välille on pyrittävä aktiivisesti järjestämään. (Pietilä 2002a, 151). Kuten edellä on käynyt ilmi ja Pietilän erittelykin osoittaa, keskustelun järjestäminen Koskenniskan siltakysymyksestä oli Aamulehden uutistilassa parhaimmillaankin satunnaista.

Journalistisen välittämisen politiikan dilemma Koskenniskan siltakysymyksessä kiteytyykin paradoksaalisesti välittämisen puutteeseen – siihen, että toimituksellista kertojaa ei Aamulehden uutisoinnissa käytetty moninaisen osapuoliasetelman rakentamiseen ja dialogisten viestintäsuhteiden mahdollistamiseen osapuolten välille. Eri sosiaaliisiin asemiin sijoittuvat toimijat jätettiin vetämättä samalle keskustelun tasolle saati että lehti olisi pyrkinyt tekemään näkyviksi ja kohtauttamaan osapuolten toisistaan poikkeavia intressejä ja arvoja. Tapoja, joilla tämä voitaisiin sekä aineiston hankinnassa että esitysteknisesti tehdä, on monia, ja niiden sisällyttäminen osaksi journalistista ammattitaitoa on suuri haaste toimittajakoulutukselle (vrt. Ridell 2000b ja 2004).

PELIN RAJAT?

Kysymys journalismin roolista julkisen keskustelun areenana ja toimittajakunnasta tuon keskustelun järjestäjänä kutsuu esiin pelimetaforan rajoitukset. Journalistisen julkisuustuotannon rinnastaminen peliin on hedelmällistä sikäli, että se mahdollistaa kulloinkin mediahuomion kohteena olevan kysymyksen hahmottamisen osapuoliasetelmaksi, jossa asianosaiset asettuvat peliä koordinoivan instanssin välittämiin keskinäissuhteisiin. Peli nostaa keskiöön myös kysymyksen suhteita ja niiden koordinoivia puitteistavista säännöistä. Onko kuitenkin niin, että julkisuuden ymmärtäminen

peliksi jäsentää journalismin aikatiloissa tapahtuvan viestinnän tavalla, joka sulkee lähtökohtaisesti ulos keskustelun mahdollisuuden?

Mediatiloissakin tapahtuvassa maankäyttöpelissä osallistujien roolit ovat ennalta määrätyn selvät ja pelin säännöt valmiiksi kirjoitetut; journalismin tehtäväksi asettuu ennen muuta valvoa niiden noudattamista (vrt. Bourdieu 1985, 107). Pelin voitto- tai -tappio- ja voittaja-häviöjä -logiikkaan ei yleensä myöskään kuulu oman osallistujan roolin kyseenalaistaminen, muiden osapuolten asemaan asettuminen tai lopputuloksen hakeminen yhdessä neuvotellen ja ”yhteiseksi voitoksi”. Nämä kaikki taas ovat demokraattisen - kohtaavan ja puntaroivan - julkisen keskustelun määreitä. Yksi tärkeä ero pelin ja keskustelun välillä tuntuisi koskevan tapaa, jolla niiden pohjalta voidaan ymmärtää mediaesityksiä seuraavien roolit. Tämä on kysymys, joka liittyy legitiimin sosiaalisen toimijuuden, sen ehtojen ja rajojen kulttuuriseen määrittelyyn.

Sikäli kun mediajulkisuus - ja maankäytön suunnittelu - halutaan jatkossakin rinnastaa peliin, tutkijoiden tulisi alkajaisiksi asettaa ääneen kysymys siitä, kuka on kirjoittanut pelin säännöt ja keillä kaikilla tulisi olla oikeus osallistua niiden laatimiseen.

KIRJALLISUUS

- Bourdieu, Pierre** (1985). Sosiologian kysymyksiä. Vastapaino, Tampere.
- Bäcklund, Pia** (2002). Helsingin näkökulmia kaupunkisuunnitteluun ja osallistumiseen. Teoksessa Bäcklund, Pia & Maury, Jon & Vuolanto, Timo (2002). Helsingin yleiskaava 2002. Tutkimus asukkaiden osallisuudesta kaupungin kehittämisessä. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2002:12.
- Couldry, Nick & Curran, James** (2003). The Paradox of Media Power. Teoksessa Couldry, Nick & Curran, James (eds.), Contesting Media Power. Alternative Media in a Networked World. Rowman & Littlefield, Lanham.
- Fuller, Jonathan** (1975). Structuralist Poetics. Routledge, Lontoo.
- Ekecrantz, Jan & Olsson, Tom** (1994). Det redigerade samhället. Carlsson, Tukholma.
- Häkli, Jouni & Laakkonen-Pöntys, Karoliina & Randell, Mari** (2003). Kansalaisten Hervanta. Asukkaiden osallistuminen sekä toiminta- ja vaikutusmahdollisuudet. Tampereen yliopisto: Aluetieteen ja ympäristöpolitiikan laitos. Hervanta-sarja XX/2003.
- Ilmonen, Kaj** (1998). Uudet ja vanhat yhteiskunnalliset liikkeet. Teoksessa Ilmonen, Kaj & Siisiäinen, Martti (1998, toim.) Uudet ja vanhat liikkeet. Vastapaino, Tampere.
- Laine, Markus & Peltonen, Lasse** (2003). Ympäristökysymys ja aseveliakseli. Ympäristön politisoituminen Tampereella vuosina 1959-1995. Tampere University Press, Tampere.
- Lewis, Justin & Wahl-Jorgensen, Karin & Inthorn, Sanna** (2004). Images of Citizenship on Television News: constructing a passive public. Journalism Studies 5(2), 153–164.
- Mäntysalo, Raine & Nyman, Kai** (2001). Kaavoitus - suunnittelua? Suunnittelun patologioita maankäyttö- ja rakennuslain sovelluksissa. Arkkitehtuurin osaston julkaisu A30. Oulun yliopisto, Oulu.
- Nevalainen, Jaana** (2004). Tilapelin tiedonpolitiikat: kamppailu kaupunkikeskustan muutoksesta. Yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja 67. Joensuun yliopisto, Joensuu.
- Pietilä, Kauko & Sondermann Klaus** (1994). Sanomalehden yhteiskunta. Vastapaino, Tampere.
- Pietilä, Veikko** (1986). Diskurssianalyysistä. Tiedotustutkimus 9 (1), 48–57.
- Pietilä, Veikko (1995). Kertomuksia uutisista, uutisia kertomuksista. Tiedotusopin laitoksen julkaisuja A 86. Tampereen yliopisto, Tampere.

- Pietilä, Veikko** (1997). Joukkoviestintätutkimuksen valtateilla. Vastapaino, Tampere.
- Pietilä, Veikko** (2001). Yleisönsasto ja Internet keskusteluareenoina. Tiedotustutkimus 24 (2), 18–33.
- Pietilä, Veikko** (2002a). Siltasotaa Tampereella - julkinen keskustelu Koskenniskan siltahankkeesta. Kunnallistieteellinen Aikakauskirja 30 (2): 136–153.
- Pietilä, Veikko** (2002b). Verkkokeskusteluareenat - deliberatiivista julkisuuttako? Poliittika XLIV (4), 343–354.
- Reunanen, Esa** (2003). Budjettijournalismi julkisena keskusteluna. Tampere University Press, Tampere.
- Ridell, Seija** (1994). Kaikki tiet vievät genreen. Tutkimusretkiä tiedotusopin ja kirjallisuustieteen rajamaastossa. Tiedotusopin laitoksen julkaisu A 82. Tampereen yliopisto, Tampere.
- Ridell, Seija** (1998). Tolkullistamisen politiikkaa. Televisiouutisten vastaanotto kriittisestä genrenäkökulmasta. Acta Universitatis Tamperensis 617. Tampere.
- Ridell, Seija** (2000a). Kansalaisjulkisuuden kokeilua verkossa. Mansefoorumi ja paikallisen julkisen viestinnän käytännöt. Teoksessa Heinonen, Ari ja kumpp., Verkkotorilla. Internet kansalaisviestinnän ja paikallisen julkisuuden tilana. Journalismin tutkimusyksikkö: Julkaisuja C32, 55–98. Tampereen yliopisto, Tampere (Verkossa: <http://mansetori.uta.fi/loppuraportti/locality%2055-98.PDF>)
- Ridell, Seija** (2000b). Ei journalismi ole tärkeää, julkisuus on. Journalismikritiikin vuosikirja 2000 / Tiedotustutkimus 23 (1), 144–155.
- Ridell, Seija** (2004). Median julkisuustiloja kartoittamassa. Julkisuuden journalistinen tuottaminen ja kommunikatiivisuuden haaste. Tiedotustutkimus 27 (2), 4–24.
- Siisiäinen, Martti** (1998). Uusien ja vanhojen liikkeiden keinovalikoimat. Teoksessa Ilmonen, Kaj & Siisiäinen, Martti (1998, toim.) Uudet ja vanhat liikkeet. Vastapaino, Tampere.
- Staffans, Aija** (2004). Vaikuttavat asukkaat. Vuorovaikutus ja paikallinen tieto kaupunkisuunnittelun haasteina. Teknillinen korkeakoulu: Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisu.
- Toivonen, Auli** (2004). Kuntalainen osallistujana. Asukkaiden näkemyksiä osallistumisesta kaupungin suunnitteluun Espoonlahden ja Kauklahden suuralueilla. Raportteja Espoosta 1/2004. Espoon kaupunki: Hallinto- ja kehittämisryhmä.
- Virtanen, Pekka** (1999). Maankäytön osapuolet. Teoksessa Knuuti, Liisa (toim.), Kaupunki vuorovaikutuksessa. Teknillinen korkeakoulu: Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisu C52.
- Väliveronnen, Esa** (1996). Ympäristöuhkan anatomia. Tiede, mediat ja metsän sairaskertomus. Vastapaino, Tampere.

Tiedotustutkimus

Tiedotustutkimus on viestinnän kenttää monipuolisesti käsittelevä tieteellinen aikakauslehti, joka ilmestyy viisi kertaa vuodessa. Yksi numeroista on **Journalismikritiikin vuosikirja**.

Viime aikoina aiheina ovat olleet mm. päivälehtien globalisaatiokeskustelu, rikosuutisointi ja nuoret, tiedenäiset mediassa, sanomalehtien tiedonvälitystehtävän muutokset ja USAn presidentinvaalien tv-mainonta. Lehden tilaus on edullisin Tiedotusopillisen yhdistyksen (TOY ry) jäsenille.

HINNAT:	Vuosijäsenyys ja lehden jäsentilaus	30 €
	Perustutkinto-opiskelijat	15 €
	Kestotilaus	32 €
	Määräaikainen vuositilaus	35 €

Tilaukset: heidi.keinonen@uta.fi

www.uta.fi/tiedotustutkimus